

Mai no diguis aquesta aigua no la remunicipalitzaré

Aiats Agustí
BARCELONA
22|03|2017

0

En els pròxims quatre anys s'acaben les concessions d'aigua en més d'una trentena de municipis catalans: el debat entre gestió pública, privada o mixta està servit

LES CLAUS

Taula de l'aigua: "No per ser públic el servei ha de ser millor"

Aurín: "Cal un regulador estatal del sector de l'aigua"

Arévalo: "El pitjor és que la gestió de l'aigua estigui en mans de qui cerca beneficis"

El preu mitjà de l'aigua a Catalunya s'ha disparat un 73% en plena crisi econòmica, segons les darreres dades de l'INE, mentre que el cost del subministre ho ha fet un 51,6% entre el 2008 i el 2014. El preu de la factura de l'aigua **ha encès el debat sobre la conveniència de la remunicipalització d'aquest servei bàsic**. A Catalunya en els pròxims quatre anys s'acaben les concessions d'aigua en més d'una trentena de

municipis.

En aquest context, molts pobles i ciutats com **Barcelona o Terrassa es replantegen el model de gestió de l'aigua**, un sector que a casa nostra comprèn 402 empreses que sumen un volum de negoci total de 10.161 milions d'euros i que donen feina a 45.465 treballadors, segons dades d'Acció del 2015.

Remunicipalització

El contracte pel qual l'empresa Mina està gestionant el servei d'aigua a Terrassa va finalitzar el desembre del 2016. Aquest fet va despertar a la localitat vallesana el debat sobre si el model a seguir és **mantenir la gestió per part d'una empresa privada** o, per contra i com està sorgint a altres municipis, la millor aposta és **municipalitzar el servei o crear una empresa mixta**.

Des de Mina, que té la concessió des del 1941, afirmen que el model en què se senten "còmodes" és en el de gestió privada però proposen ara la creació d'una societat mixta. Després d'argücies legals amb el consistori, l'empresa opta per aquesta opció intermèdia que "evitaria que l'Ajuntament hagués de fer front a una important despesa indemnitzatòria", que Mina xifra en 60 milions d'euros, i que **"garantiria que no hi hagi impacte negatiu en la tarifa del servei als ciutadans i ciutadanes"**.

En aquesta opció cap, però, que Mina perdi la concessió, perquè s'hauria de fer un concurs de lliure concurrència en què altres empreses podrien arrabassar-li el negoci.

L'empresa té el suport en les institucions econòmiques i empresarials de la ciutat egarenca que valoren "que té tot el sentit comptar amb la col·laboració de Mina com a empresa operadora que, després de 175 anys de trajectòria, pot aportar les garanties que requereix el servei". Mina argumenta que la gestió que **ha desenvolupat des de 1842 ha estat més que bona i que ara dona feina a més de 100 persones**.

La Taula de l'Aigua, una organització que aglutina diversos agents polítics i socials de la ciutat, defensa que la municipalització del servei "és la millor opció" perquè es tracta d'un servei bàsic i un dret per a la ciutadania i que per això no s'hauria de poder comercialitzar. Segons l'entitat, **es podrien estalviar 3,65 milions d'euros si la gestió fos pública**.

Els portaveus de l'entitat **reconeixen que "no per ser públic el servei ha de ser millor"** i afirmen que ells defensen un servei públic "eficient, transparent i amb un consell d'administració on estiguin representants partits polítics, sindicats, comitè d'empresa, l'empresa pública i els ciutadans tinguin veu".

Paral·lelament, grans ciutats del món com Accra, Berlín, Buenos Aires, Budapest, Kuala Lumpur, La Paz,

Maputo i París tornen a gestionar de manera pública l'aigua. I a casa nostra pobles com Collbató, Montornès del Vallès, Foixà, Alfés, Santa Maria de Palautordera, Vilalba Sasserra, La Granada o Figaró-Montmany **ja han fet el pas que vol fer Terrassa.**

Sense apriorismes

Sobre aquest debat, l'enginyer de Camins i pioner en l'enginyeria ambiental a Espanya, **Ramiro Aurín**, explica a VIA Empresa que ell no defensa que un model sigui millor que l'altre, sinó que "el que no defenso és que hi hagi apriorismes ideològics, perquè **aquesta és una qüestió tècnica molt complexa**". Així mateix, per a Aurín el pes de l'experiència de les empreses –públiques o privades- de gestió d'aigua és crucial.

"Pensar que si la gestió de l'aigua no la fan funcionaris o empleats públics comporta algun tipus de maldat no em sembla bé", afirma; "més que res perquè la supervisió sempre és administrativa" i, actualment, **"no existeix un debat tècnic de fons"**.

Aurín avisa que a Catalunya hi ha molt poca aigua i per això calen uns recursos tècnics, coneixements i *know-how* molt grans que empreses com Aigües de Barcelona o de Mataró han pogut i han hagut de desenvolupar i aplicar en anys d'història. I recalca que **és "normal que sigui més cara l'aigua de Catalunya que la de Madrid**, perquè la seva qualitat és horrorosa i s'ha de tractar molt".

Tot i que "no hi ha cap tarifa d'aigües de cap ciutat espanyola que el preu el posi l'empresa, les aprova el ple municipal sempre", els ajuntaments, segons Aurín, **es troben sense eines per enfrontar-se als plantejaments tècnics i comptables de les companyies d'aigües**. I aquest podria ser un dels motius de l'onada remunicipalitzadora actual.

Així, a diferència d'altres països del nostre entorn, **a l'Estat espanyol no existeix un regulador estatal que doni suport als consistoris en aquest àmbit**. Aquesta és una de les propostes de l'enginyer per superar el que ell considera un "diàleg entre sords".

Segons l'expert, els ajuntaments tenen molta capacitat de controlar les empreses concessionàries mitjançant els contractes: especificant guanys, inversions, modernització, servei, etc. **"I si l'empresa ho fa malament, se li revoca el contracte, és molt fàcil d'executar"**, sentència. Per això, a més, **Aurín aposta per un model de gestió públic-privat** en què la regulació pública sigui interna i es controli externament mitjançant auditories. A falta d'un regulador públic estatal -a l'estil de la CNMV o la CNMC- per sumar la sensibilitat social i l'eficiència tècnica del sector privat.

Aurín defensa que la transparència de la gestió privada és alta a través del registre mercantil, en canvi, en la pública el gestor en moltes ocasions també és el supervisor **"i els errors no surten a la llum tan ràpidament perquè tenen conseqüències electorals"**. Una transparència que també es produeix en el tema de la pobresa hídrica, que les empreses del sector -com Agbar mitjançant el Fons de Solidaritat- han fet "que no existeixi".

Habitants cooperativistes

Potser una tercera via ens arriba des d'Olesa de Montserrat. La Comunitat Minera Olesana és una cooperativa de consumidors i usuaris constituïda l'any 1868 que dona servei d'aigua al poble d'Olesa de Montserrat. El preu mitjà de 1.004 euros per metre cúbic a Olesa contrasta amb els 2.053 euros de mitjana de la resta de Catalunya. Això vol dir que **el metre cúbic d'aigua a Olesa és un 54,7% inferior a la mitjana del preu a la resta de Catalunya**.

El seu president, **Joan Arévalo**, explica a VIA Empresa que els orígens d'aquesta cooperativa formada pels habitants del poble provenen de la necessitat d'abastir d'aigua els veïns en una època en què les malalties i les plagues assetjaven la vila ara fa gairebé 150 anys.

L'any 1993 es va constituir en cooperativa i **el 1997 van obtenir la concessió del servei per 49 anys**. Aquesta cooperativa és l'única a l'Estat que dona servei a tot un municipi amb 11.000 punts de servei que abasteixen 23.700 habitants. La cooperativa inverteix més 350.000 euros a l'any en millores a la xarxa - són pioners a Catalunya a emprar el doble filtratge amb carbó actiu i sorra-, a més de destinar fons a entitats cíviqes i culturals del poble.

En aquests anys d'història la Comunitat ha vist com al seu voltant creixien grans empreses que fins i tot els han volgut comprar, però s'hi han resistit. El president de la Comunitat Minera Olesana explica que **"pels olesans l'aigua mai no ha estat una mercaderia"** i avisa que "allò que mou les empreses privades és el dividend, en canvi nosaltres entenem que l'aigua és un servei" i per tant, "si amb el canvi climàtic creix la manca d'aigua, el pitjor que pot passar és que la seva gestió estigui en mans d'algú que cerca beneficis".

El sector de l'aigua està remogut. Molts altres municipis, en vista del final de les concessions, **s'han interessat per aquest model d'èxit a mig camí entre la gestió pública i la privada**. Pobles i ciutats com Ripoll, Cardedeu, Sant Hilari, Igualada, Celrà o Terrassa ja s'han reunit amb la Comunitat.